אנגעפירט פונ'ם לערער פארבאנד פון די אידישע וועלטלאכע שולן אין ווינניפעג

די קינדער האָבן אַליין גע'טשפּט...

א מעשה'לע פון אברהם בליי, תל־אביב

דאָס מאָל, קינדערלאך, וועל איך אייך דערציילן א מעשה, ווען א משפט וואָס האָט מאקע באמת געטראָפן. און ווייסט איר, וואו — אין ארץ־ישראל.

געטראָפן האָט אזא זאך:

ביים ברעג פון מיטל־לענדישן ים, אָט דער גרויסער און שיינער ים מיט וועלכן דער גאנצער מזרח שטאָלצירט אזוי, ביי דעם ברעג ליגט אויס־געשפּרייט די שיינע שטאָט תל־אביב. די שטאָט איז איינגאנצן א אידישע בלויז אידן וואוינען דאָ. אין קינדערלאך זיינען דאָ פאראן אזויפיל! האָבן די קינדערלאך שטארק ליב געהאט די שטאָט, וואָס פארמאָגט אזא וואריטע און שיינענדיקע זון, א פראכטפולן הימל וואָס ווערט פארוואנדלט אין א שטיק פייער און נאכדעם ווערט פון פייער א הימל פול מיט פארשיי־דענע קאָלירן. אזעלכע שיינע, וואָס איר האָט קיינמאָל אין אייער לעבן ניט געזעען . . . א האלבן חודש זיינען די נעכט ווייסע, אזעלכע ווייסע אין ריי־נע פונקט ווי שניי און דאמאָלט ווילן קינדערלאך אפילו שלאָפן ניט גיין . . .

און גערטנער, און שפּיל־פּלעצער, און אלצדינג וואָס קינדער האָבן ליב — איז אין דער שטאָט דאָ. האָבן טאקע די קינדער שטארק ליב אָט די שטאָט.

פאראן אין אָט דער שטאָט א סך אידישע ארבעטער. ארבעטער וואָס מאכן די שאָסייען, וועגן, בייקן הייזער און פלאנצן גערטנער. פרייילאכע זיי־נען די ארבעטער, וואשן זיי זיך ארום און גייען ארוים אין די גאסן און זינ־גען און טאנצן, אזוי פריי, און קיינער שטערט זיי ניט. די ארבעטער האָבן אן איינגעגע שול פאר זייערע קינדערלאך. איין דער שול לערנען זיי אלע יאָר און וואָס יעדעס קינד דארף קענען, דערווען דעם וועט ווערן גרויס ווערן, זאָל עס אלצדינג וויסן. די קינדער האָבן זייער לערער ליב און דער לערער זיי אוואדע! . .

די מעשה, וואָס איך וויל אייך דאָ דערציילן האָט טאקע געטראָפן אין דער ארבעטער שול, און נאָכדעם ווי איר וועט שוין אלצדינג וויסן, וועט איר זיכער באדויערן דעם צופאל. פונקט ווי איך, ווי די לערער און די קינדער פון יענער שול האָט באדויערט . . . און איצט צו דער מעשה:

חבר ישראל רייכמאן, איז אן ארבעטער וואָס איז מיט עטלאכע יאָר צוריק געקומען פון ווארשע קיין תל־אביב. דארטן, אין פוילן, האָט ער שטארק ליב געהאט די אידישע קינדערלאך, און ער האָט זיין גאנצע צייט אָפּגעגעבן פאר די אידישע שולן, כדי די אידישע ארבעטער־קינדער זאָלן האָבן וואו צו לערנען און זאָלן אויך האָבן אביסל פארגעניגן. דארטן, אין פוילן, איז ער געווען דעם גאנצן טאָג פארקויפט צו א פריוואטער ארבעט, נאָר ער האָט זיך דעם גאנצן טאָג געזעלשאפטלאכער אר־בעט. דאָ אָבער, אין תל־אביב, ארבעט ער דעם גאנצן טאָג ביי שאָסייען, ביי הייזער און גראָבן גריבער, אמת. ער קאָן זיך טער אזוי פיל ניט אָפּגעבן מיט קינדערלאך, אָבער ליב האָט ער די קינדערלאך פונקט ווי פריער . . .

האָט געטראָפן, אז ער און נאָך עטלאכע ארבעטער האָבן געגראָבן א גרוב פונקט לעבן דער שול וואו די ארבעטער־קינדער לערנען. איז דער טאָג געווען זייער און זייער א הייסער. די זון האָט געברענט. דער שוויים האָט זיך געגאָסן פון די ארבעטער פנים'ער און דער חבר ישראל איז געווארן זייער דורשטיק.

— קינדערלאך, ווער פון אייך וועט זיין א גוטער און מיר ארויס־ברייננען פון שול א גלאָז וואסער?

— איך! איך! האָבן אלע אויסגערופן. אלע קינדער האָבן געוואָלט ברייננען וואסער, נאָר צוויי איינגלאך, גרויסע שטיפער, האָבן פארכאפט דעם וועג און זיינען די ערשטע אָפּגעלאָפן צו ברייננען וואסער.

גרויסע שטיפערס זיינען די צוויי איינגלאך געווען, האָבן זיי אין וואַ־סער אריינגעטאָן אביסל זאָלץ, כדי צו האָבן אביסל שפאס.

חבר ישראל, זייענדיק שטארק דארשטיק האָט ביים אָנהויבן טרינקען גארנישט געפילט. ווען דאָס וואסער פון גלאָז איז שוין געווען ביים סוף האָט ער ערשט דערפילט, וואָס די חברה האָבן אים אָפּגעטאָן. שפּעטער מיט עטלאכע סעק איז ער פון דעם געזאלצענעם וואסער קראנק געווארן. אז ער איז געזונט געווארן און ווידער געקומען צו דער ארבעט, האָט ער דערציילט דעם לערער וואָס די קינדער האָבן אים אָפּגעטאָן. ער האָט געהאלטן, אז די קינדער האָבן זיך ניט גוט אויפגעפירט מיט אן ארבעטער און עלטערן מענשן און דערפאר האָט ער דאָס דערציילט דעם לערער.

ווען דער לערער האָט זיך דערוואוסט, וואָס די צוויי קינדער האָבן אָפּגעטאָן, האָט ער צוזאמענגערופן אלע קינדער פון קלאס און האָט זיי דער־ציילט די גאנצע געשיכטע. דער לערער האָט געזאָגט, אז ער אליין וויל די קינדער ניט באשטראָפן, נאָר ער וועט פון קלאס ארויסגיין און ער ווייל אז די קינדער פון קלאס זאָלן אליין באשטראָפן די חברים.

איר קענט זיך, קינדער, פארשטעלן, וואָס דארטן אין קלאס האָט זיך אָפּגעטאָן? איר דארפט וויסן, אז די קינדער זיינען גוטע און זיי האָט די מעשה שטארק פארדראָסן. עס זיינען געווען איינינקע, וואָס האָבן געפאָדערט אז קיינער זאָל זיך מער מיט די צוויי קינדער ניט חבר'ן, ווייל מיט דעם וואָס זיי האָבן אָפּגעטאָן האָבן זיי געמאכט א שלעכטן נאָמען זייער גאנצן קלאס. נאָר אנדערע זיינען געווען רואיקער און אזוי האָבן די קינדער פון קלאס צווישן זיך די זאך ארומגערעדט און געענדיקט האָט זיך די זאך אָט אזוי:

אין עטלאכע טעג ארום, האָט א איינגעלע אָנגעקלאפט אין הויז פון דעם חבר ישראל און אים איבערגעגעבן א קליין בריוועלע, וואָס האָט זיך אזוי געליינט:

"חבר! אונזער קלאס האָט באטראכט דעם פאל, וואָס האָט דיר פארשאפט אומאנגענעמלאכקייט. די קינדער פון אונזער קלאס האָבן אויס־געדריקט זייער מיינונג, וועגן דעם מיאוס'ן פאל. די צוויי קינדער, וואָס האָבן דיר דערלאנגט דאָס געזאלצענע וואסער, זיינען פון אונז באשטראָפט גע־ווארן דערמיט. וואָס זיי קענען ניט באזוכן די שול די קומענדיקע צוויי טעג. די קינדער האָבן מיר איבערגעגעבן אויסצודריקן אין זייער נאָמען זייער באדויערונג פאר דער אָפּגעטאָנער זאך.

ז. בעקער, סעקרעטאר פון קלאס".

זעט איר, וואָס פאר א שטראָף די קינדער האָבן אליין ארויסגעגעבן פאר זייערע חברים, וועלכע האָבן אָפּגעטאָן אזא ניט שיינעם שפאס.

זעט איר, אז איך האָב אייך דערציילט א מעשה, וואָס האָט באמת געטראָפן? און איצט זאָגט, ווען אזא געשיכטע וואָלט פאסירט ביי אייך, וואָלט איר אויך אזוי באשטראָפט אייערע חברים?

זעט אונזערע נייע ספרינג סחורות
א גרויסער אויסוואל פון וואָס אויסצוקלייבן
Dominion Furniture Co., Limited
499 NOTRE DAME AVENUE
PHONES: 86 195 — 87 873

ווער זאָגט מיר קאָנען ניט?
מיר קלינען 100 העמד א טאָג און יעדע העמד געבלאקט און פראכטפול גע־מאכט.
בלויז 50¢
טעלעפאָן 37 266
Perth Dye Works Ltd.

פון וואָך צו וואָך

א שול אויסגאבע

די פארוואלטונג פון דער אידישער שול געזעלשאפט אין ווילנע האָט באשלאָסן ארויסצוגעבן אן איינמאליקע אויסגאבע, אין וועלכער ס'וועלן אריין ידיעות איבער דעם גאנצן שול וועזן אין ווילנער געגנט.

א נייע אידישע צייטונג

אין ווין האָט אנגעהויבן ארויסגיין א וואָכנטלאכע צייטונג געוידמעט די אינ־טערעסן פון אידישן לעבן אין עסטרייך, טשעכאָסלאָוואקיע און אונגארן.

וואָס איז דער אונטערשייד צווי־שן אן עראָפּלאן און א צעפּעלין

די צעפּעלינען זיינען געבויט אויף דעם כלל, אז קערפּערס, וואָס זיינען ליכטער ווי לופט, האָבן א טבע זיך אויפצוהויבן אלץ העכער — ביז דער הויך, ווען די גע־דיכטקייט פון דעם גאז וואָס זיי אויס מיט דער גע־דיכטקייט פון דער לופט. (ווי באוואוסט, ווערט וואָס העכער, די לופט אלץ שיטער רער). די דאזיקע לופט שיפן דאָס גאז א גרויס־סען באלאָן, אויסגעפילט מיט זייער א לייכטן גאז. דער גאז איז אזוי לייכט, אז ווען מיר וועלן אפילו צורעכענען די מש־שאָ פון באלאָן, פון די מענשן, וועלכע־פארן מיט, פון זייער באגאזש, פון די מאשינען א. א. וו. וועט נאָך אלץ א גלעכמיינע משא זיין פיל קלענער פון דער משא פון דער לופט אין דעם זעלבן פארנעם. דאריי־בער הויבט זיך דער צעפּעלין אויף אין דער לופט.

נאָר אנדערש איז דער אראָפּלאן. ער באוועגט זיך בלויז מיט דער קראפט פון זיינע מאשינען. בלויז זיך די מאָטאָרן בלויז אויף א קורצער צייט אפשטעלן, וועט דער אראָפּלאן, צוליב דעם וואָס ער איז שווע־רער פון דער לופט, אראָפּפאלן ווי א שטיין.

15 טויזנט ציגל אין א שעה

א ציגל מאשין וואָס קאָן אויסארבעטן פופצן טויזנט ציגל א שעה, בעת לויט דער ביז איצטיקער האנט מעטאָדע קאָן מען אויסארבעטן בלויז זעקס הונדערט ציגל א טאָג, איז דאָ איצט דערפונדן געווארן דורך דעם אידישן טעכניקער, יודין, וועל־כער ארבעט אין דער ציגל פאבריק פון אדינצאוואָ, נעבן מאסקווע.

דאָס אויסארבעטן די ציגל איז דורך דעם דערפינדער אזוי מעכאניזירט גע־ווארן, אז עס וועט זיך פאדערן ניט מער ווי אכט ארבעטער צו דער ארבעט. די טרי־קענונג מאשין, וואָס יודין האָט דערפונדן, ניט א מעגלאכקייט, אז די ציגל זאָלן קאָ־נען באנוצט ווערן צוויי און א האלבע שעה נאָכדעם ווי זיי ווערן פאבריצירט.

האָט א גוואלדיקן זכרון

שלמה שערעשעווסקי האָט פאר אן אונ־טערזוכונג קאָמיסיע פון געלערנטע אין מאָסקווער אויניווערסיטעט (סאוועטן פאר־באנד) ארויסגעוויזן א פענאָמענאלן זכרון. למשל, א געדענקן זאך געזעהן א מיש־מאש, אן שום זין און אן אינהאלט, קאָן ער געדיינקען אין משך פון 8 חדשים. ער קאָ הורכלייענען א סך זאצן און עס זאָגן אויף אויסנווייניק אויף צוריק (פון סוף צום אנהויב ווערט ביי ווערט, אדער אות ביי אות). ציפערן און וועלכער ניט אין א־הלבע שטימטער אדרעגונג קאָן ער, נאָר א קוק טועגדיק אויף זיי, איבער'חזר'ן אויף הין און צוריק. ער רופט ארוים גרויס באַ־וואונדערונג צווישן די געלערנטע פון דער וועלט.

א פריז פון $500 פאר'ן בעסטן ווערק אויף אידיש פאר'ן יאָר 1930

דער "היימישער ווינקל" ברענטש פון אידיש־נאציאָנאלן ארבעטער פארבאנד, וועלכער האָט געשאפן דעם ליטעראַרישן פריז פון 500 דאָלאר, וועלכער איז געגע־בען געווארן פאר די בעסטע ווערק אויף אידיש וואָס זיינען דערשינען אין יאָר 1928, האָט זיך אויצט גענומען צו שאפן נאָך אזא פריז פאר'ן בעסטן ווערק וואָס איז דערשינען אין אידיש אין יאָר 1930. דאָס געלט פאר'ן פריז ווערט איצט גע־שאפן. דער פריז וועט ארויסגעגעבן ווערן אין אנהויב מערץ, 1931. דער לעצטער פריז איז געגעבן צו ה. סעקלער, י. אאטאַ־שו און ש. צ. זעצער.

נאָך א טראָן וואקלט זיך

ביסלאכווייז באפייען זיך די פעלקער פון געקרוינטע הערשער. הגם דאָ און דאָר־טען רעדט מען נאָך פון א קעניג (אונגארן), הגם דארט און דאָ פארכאפט נאָך א קעניג צוריק א טראָן (רומעניע) — ס'איז אבער אן אויסגעשפּילטע קאמעדיע. ניטאָ שוין דער גלאנץ און די הייליקייט פון קאמע, בעת דאָס פאלק האָט נאָך געגלויבט אין טראָנען. די פעלקער, און ספּעציעל די אר־בעטער אין דער ערשטער רייע, נעמען זיך שוין ערנסט צו, די ניט געקרוינטע הערשער (מארנאן, ראקפעלער, פאָרד, בענעס). אָט אזוי האָט שטארק זיך געגומען וואקלען דער טראָן אין שפאניען. עס קומען דאָר־טען פאָר גרויסע סטרייקן, ארויסטרעטונ־גען פון ארבעטער, סטודענטן און פויערים קעגן קעניג. ביסלאכווייז וועלן מענשן זיך באפרייען.

קינדער שאפונגען

א בריוול

טייערע־קינדער:

א דאנק דעם "אידישן ווארט", וואָס האָט פאר אונז א באזונדער ווינקל אָפּגע־טיילט אין אזוי גוט צו אונז, און באַ־מיט זיך צו דרוקן אונזערע מעשה'לאך און בריוועלאך, — טאָ לאָמיר אויסנוצן די געלעגנהייט און זיך צונויפשרייבן דורך דער צייטונג און זיך באקאנען, וועט אונז ניט זיין אזוי אומעטיק און יעדערער פון אונז וועט געפינען נייע חברים און אפשר זיך אמאָל צוזאמען קומען.

איך וועל אייך דאָ שרייבן אין קורצן וועגן מיין דארף: מיר זיינען דאָ 5 אידי־שע איינוואוינער און 6 אידישע קינדער, ניט רעכענענדיק די קליינע קינדער. פון מיין באבען הערן, אז אונז פון מלאכים זיינען דאָס די שטערן.

איך וואָלט שטארק געוואָלט אויך א מלאך ווערן,
און האָבן א פאר אויגן
ווי א פאר שטערן . . .

—(::)—

ענטפערס

עני ראבינאָוויטש, אייטונא.

א דאנק פאר דיין בריוועלע. מיר דרוקן עס היינט אויף דער זעלבער זייט, און מיר וועלן זייער זיין צופרידן, ווען די קינדער וועלן דיר ענטפערן.

איטעלע ניק, ווינניפעג.

דיין מעשה'לע וועט ניט געדרוקט ווערן, ווייל די באשריבנקייט ניט גענוג קלאר, פאר וואָס דאָס מיידעלע האָט געדארפט פאר־קויפן איר פייגעלע. שרייב ווען דיין שולע און חברים.

ש. ראבקין, פארטידזיס לא פריירי.

דיין מעשה'לע וואָלט געווען זייער איני־טערעסאנט, ווען דו זאָלסט עס איבער־שרייבן פון אנהויב אָן. צום ערשטן באַ־שרייב דאָס ארט וואו איר וואוינט. דער־נאָך ווי איר זענט געפאָרן מיט אייער פער־דעל און וואָס איר האָט אלץ באנענט. דאן וועט עס זיין זייער אינטערעסאנט פאר די קינדער, און זיי וועלן דאָס לייענען גערן.

רחל סלאָבין, וואנקאָווער.

דיין מעשה'לע איז זייער שיין. מיר וועלן עס דרוקן. דו לייענסט אבער אויס די ווערטער זייער שלעכט. ס'איז כמעט אומ־מעגלאך צו לייענען דיין שרייבן. קיין איין ווארט איז ניט ריכטיק אנגעשריבן. זאָג דיין מאמען, אז זי זאָל דיך שיקן אין דער אידישער שול, וועסטו זיך אויסלערנען גוט שרייבן און דאן וועסטו אונז קאָנען דער־ציילן נאָך מעשה'לאך פון אייער פארס.

ברכה טוטשינסקי, ווינניפעג.

דיין מעשה'לע "דער ערשטער שניי" וועט נישט געדרוקט ווערן, ווייל א מעשה'־לע דארף זיין אינטערעסאנט און שיין גע־שריבן. דו האסט געדארפט באשרייבן דעם שניי און די קינדער, וואָס האָבן זיך מיט אים געשפּילט. דו האסט עס אבער ניט געטאָן. שרייב עפּעס אנדערש.

ליידער

שטערן

פון ליאָווע ניצבערג

ווען די זון פארגייט
אויף מערב זייט,
קומט שוין די לבנה
פון דער מזרח זייט.

עס רוקט זיך די צייט,
שנעל די נאכט זי גייט,
און עס ווערט באלד דער הימל
מיט שטערן פארזייט.

ס'איז מיר אויסגעקומען
פון מיין באבען הערן,
אז אונז פון מלאכים
זיינען דאָס די שטערן.

איך וואָלט שטארק געוואָלט
אויך א מלאך ווערן,
און האָבן א פאר אויגן
ווי א פאר שטערן . . .

—(::)—

בריוו אין רעדאקציע

וועגן דער באראָכאָוו פייערונג ביי די לינקע פּוע"צ

חשוב'ער רעדאקטאר:

דערלויבט מיר דורך אייער צייטונג מאַ־כען א פאר באמערקונגען בנוגע דער פיי־ערונג פון ב. באראָכאָוו יאָרצייט לעצטן פרייטאג, דורך די לינקע פּועלי ציון, ספּע־ציעל צו ח. ראפּאפּארט'ס רעפעראט:

1) עס איז פאלש די באהויפּטונג, וועל־כע איז געמאכט געווארן דורך ש. ראפּאַ־פּארט, אז אונזערע פּועלי ציון האָבן גע־ווארפן "פארשטינקענע אייער" אויף דער איתישער בילד. יעדער איינער האָט גע־לייענט די אפיציעלע טעלעגראַמעס אין דער פרעסע, — אז די הסתדרות האָט שטארק קריטיקירט די האנדלונג פון די אומפאראנטוואָרטלאכע העצער. און דאָכט זיך מיר, אז אין דער הסתדרות איז דאָ ווינציק לינקע פּועלי ציון?

2) ח. ראפּאפּארט רעדט וועגן דער טע־מע: ב. באראָכאָוו און די אידישע שפּראך און ענדיקט: "איר וועט האָבן נאָך א באַ־ראָכאָוו יאָרצייט דאָ אין שטאָט, נאָר דאָס איז ניט א יאָרצייט נאָר א "שאנדע".— איז די ווערטער אליין ווייזן שוין דורך וועלכע וועגן די לינקע פּועלי ציון ווילן דערגרייכן די אידישע ארבעטער אין ווי־ניפעג. דער איז, אז ווייניפעג האָט נאָך ניט דורכגעלאָזט א באראָכאָוו יאָרצייט ביז דעם יאָר, כאָטש איר, ח. ראפּאפּארט, זענט נאָך ניט געווען דאָ אין שטאָט.

מיר האָבן נאָך אין אנהויב נאָוועמבער באשטימט דורכצופירן א באראָכאָוו יאָר־צייט דעם 22טן דעצעמבער צופאָסנדיק צו ב. לאָקער'ס זיין דאָ.

מיט דאנק פאראויס,
א חבר פון פּועלי־ציון: ווייטמאן.

—(::)—

דערקלערונג פון מאָנט כרמל קליניק

חשוב'ער רעדאקטאר פון ד. א. וו.:

די באאָרד אָף דיירעקטאָרס פון מאָנט כרמל קליניק בעט העפלאכסט א שטיקל פּלאַץ אין אייער ווערטער צייטונג צו אנט־שולדיקן זיך פאר די שטיצער פון דער קלי־ניק, וועלכע האָבן מיט ביילעטן געקויפט פון אונזערע מיטגלידער ניט געקאָנט אריינקומען אין גערעק טעאטער שבת, דעם 8טן נאָוועמבער.

די מאָונט כרמל קליניק האָט געווען גע־האט אראנזשירט מיט דעם גערעק טעאטער דורך א אויטערגעשריבענעם קאָנטראַק, אז געוויסע ביילעטן וואָס זיינען פארקויפט געווארן פון אונזערע מיטגלידער זאָלן אנ־נענומען ווערן פון דעם דאזיקן טעאטער אין פארלויף פון דער וואָך פון דעם 3טן ביז דעם 8טן נאָוועמבער איינגעשלאָסן, אין אנקלאנג מיט דעם האָט מר. הערני מאָרטאָן, מענעדזשער פון גערעק טעאטער געקראָגן אין פאראויס הונדערט דאָלאר פון דער קליניק.

מר. מאָרטאָן האָט אבער געביטן זיין מיינונג און ער האָט שבת דעם 8טן נאָ־וועמבער אויסטרויערט זיין סטעדע ניט אָנ־צונעמען די דאזיקע טיקעטס ביי דער טיר. דאָס איז געווען א דירעקטע פארלעצונג פון דעם אָפּגערעדטן און געשריבענעם קאָנטראַקט. מיר האָבן טעלעפאָנירט צו מר. מאָרטאָן און מיר האָבן אים אויס־מערקזאם געמאכט אויף די טערמינען פון דעם קאָנטראַקט ווען אונזערע פאָס־ראָניזירער האָבן אונז דערלאנגט קלאָגעס ווען דעם, אבער מר. מאָרטאָן האָט גע־טענה'ט, אז עס איז ניט פאר די בעסטע אינטערעסן פון זיין טעאטער אנצונעמען די דאזיקע טיקעטס אין א שבת. דער רע־זולטאט איז געווען, אז א צאָל פאסאָראניזי־רער, וועלכע האָבן געקויפט טיקעטס פון דער קליניק זיינען ניט אריינגעלאָזן גע־ווארן אין טעאטער.

עס טוט אונז באמת לייד דער דאזיקער צופאל, אבער דאָס איז געווען ניט אונזער שולד. מיר האָפן אז די דאזיקע דערקלערונג וועט קלאר מאכן דעם גאנצן ענין וועגן דער ניט אנגענעמער פאסירונג וואָס עס האָט זיך געשאפן און וואָס איז פאר קיין פאל ניט אונזער שולד.

מאָונט כרמל קליניק,
מיס ג. אבראמאָוויטש, סעק.

צעהאקטע הענט
טשיל־בליינס, אָפּפּירונגען
שנעל געהיילט מיט זעם־באָק
Ointment 50c Medicinal Soap 25c

סוויוועל רעדער
וואָס האָבן זיי צו טאָן מיט קוילן, קאוק, האָלץ? פּשוט דאָס. ערשט־טעגס צו צייגן מיר איומפּשרעקנדיק קויפן צו דעם דאזיקן אדווערטייז־מענט. צווייטנס, זיי ווערן גענוצט אין כאשינען וועלכע גרייטן צו אונז־אונזערע באהייצונגען פאר אייך.
איצט הערט זיך איין — מיר ווילן אז איר זאָלט קויפן וואָס מיר האָבן ווייל אייך וועט געפעלן אונזערע
קוילן — קאוק — האָלץ
א דאנק זייער קוואליטעט.
איבערצייגט זיך דורך אדרעס א טאָן אדער צוויי הייזער.
פאר א גוטן פייער
טעלעפאָנירט עדעמס 86 394
פאר א שלעכטן פייער רופט אָפּ דעם פייער דעפּארטמענט.
D. E. ADAMS COAL CO. LTD.
קיין טשארדזש פאר סעקינג

דער ווייניפעג היידרא פּלענט
נוצט אויס פּראָפּיטאבעל קאנאדע'ס פיינסטע סטים קוילן
מעקניליווערע קריק
גרינהיל
בעלוויו
אינטערנעשאָנאל
און אזוי טוען אויך א סך אנדערע ווייניפעגער און מאניטאבא פּלענטס — וועלכע ווייזן ארויס פּראקטישע שטיצע צו דעם "קויפט קאנאדער פּראָדוקטן" מאמפּיין.
יעדער סענט אויסגעגעבן אויף קאנאדער קוילן וועט העלפן פארגרעסערן קאנאדער פּראָספּעריטעט.
אונזער ספּעציעלער פארטרעטער וועט אייך געבן א פרייע עצה ווי אזוי צו לייזן אייער באהייצונג פּראָ־בלעם, און וועלכע קוילן עס זיינען אמבעסטן צונע־פאסט פאר אייער טייפּ פּלענט.
S. N. HYMERS
Telephone 86 804
221 McIntyre Block Winnipeg

מעקארטור לאָמבער און פיועל
פאר 30 יאָר האָבן מיר צוגעשטעלט צו דער אידישער באפעלקערונג
קוילן און קאָוק
פּרובירט אונז אויס מיט אייער נעקסטן אָרדער. מיר האַלטן בלויז די בעסטע סאָרטן, און מיר גיבן זייער פינקטלאכע דעליווערי
טעלעפאָנירט 86 619
McARTHUR LUMBER & FUEL CO. LTD.
PRINCESS AND HIGGINS

ווינדאט קאול קאָ. לימיטעד
קוילן
קאָוק
האָלץ
בעסטע סאָרטן
פולע קוואנטיטי
שנעלע דעליווערי
Windatt Coal Co. Ltd.
307 Smith Street Phones: 27 347-8-9 - 28 745

א היים!
ווען איר זייט אוועק
פון דער היים
אין
לעווינס כשר רעסטאָראן
47—49 מאַרטאָ סט.
בלויז די סאמע פרישע און בעסטע פּראָדוקטן ווערן געגוצט אין אונ־זערע מאצייטן און שטרייגנ כשר בהכשר הרבנים
ליכטיקע ריינע צימערן פאר געסט מיט דער בעסטער באדינונג
פאר חתונות, פּארטיעס, באנקעטן און א. וו. האָבן מיר די פיינסטע אקאמאָדיישאן מיט א טאנץ פלאר פאר 100 פּארלאר
מיר שטעלן צו מאצייטן פאר אלע אונטערנעמונגען אויך אויסער אונזער איינענעם פּלאץ
Levin's Commercial Kosher Restaurant
47-49 MARTHA ST. PH. 25 219

Reliance Ink
100 פּראָצענט סענעריען
די טינט אויף וועלכער איר סענט זיך פארלאָזן.

אויב איך שלאָפט ניט
דערפאר וואָס סקייביעס פארארזאכן שטארקע בייסעניש אויף אייערע הענט פיס, בויך אדער ברוסט
נוצט
Scabioff
נעמאכט און פארקויפט ביי
פיליפּ שיין, 553 סעלקירק עוו.
טעלעפאָן 57 647

רעטענישן

31. א שומר, א היטער, א געברענטער, א געשמידטער, ניט אליין נעמט ער, ניט א צווייטן ניט ער.
32. א שוואַרצער טאטער, נעגל האָט ער, וואו מען שיקט אים, דארטן גייט ער.
33. אן איינגענער פערד מיט א פלאקסע־נעם עק; וואו מען שטופּט אים, דארטן גייט ער.
34. אלעמען באנייט דאָס, אלעמען באַ־קליידט דאָס, און אליין גייט דאָס מוטער נאקעט.
35. ער פליט אָן פליגל, ער מוערט אָן ציגל, ער לייגט זיך ווי א האר און שטייט אויף ווי א נאר.

די רעטענישן פון פרייטאג, דעם 5טן דעצעמבער, זיינען:
נו. 21. — א בוך; נו. 22 — א בריוו; נו. 23 — א בריוו; נו. 24 — א שפּיגל; נו. 25 — א בוך.

לייבל ספּרייגמאן, דיינע ענטפערס זיי־נען ארייננגעשיקט געווארן צו שפּעט. די ענטפערס זיינען שוין געווען גערדרוקט. אייל זיך צו מיט זיי. צוויי וואָכן זיינען נענוג. די ענטפערס דיינע זיינען ריכטיק.

דאָס זעלבע איז מיט דיר, עליק ספּרייגנ־מאן. דיין ענטפער איז ריכטיק.

—(::)—

שאראדע נו. 9

מיין ערשט איז אין איך און ניט אין גיך,
מיין צווייטס איז אין פייל, אויך אין בייל
מיין דריט איז אין נוס אין נוס אין פוס,
מיין פערט איז אין שטול, אויך אין שול,
מיין פינפט איז אין טאל אין ניט אין מאָל,
מיין זעקסט איז אין גייט, אויך אין שיין,
מיין זיבעט איז אין נאר אין ניט אין פאר.

שטעלט צוזאמען די אותיות וועט איר באַ־קומען דעם צווייטן נאָמען, קען א גרויסן אידישן געלערנטן, וועלכער איז די טעג גע־קומען אין אמעריקע.

דער ענטפער אויף דער שאראדע נו. 7 (פרייטאג 5טן דעצעמבער) איז "בער באַ־ראָאוו". געטראָפן האָבן יחודית פריידין און חיה בערטשאנסקי.

פון אונזערע קינדער־ווינקל

א נייער ווינקל

דער ווינקל פון "אידישן ווארט" אין "היינט" האָט אנגעהויבן א נייע פּעריאָדע. אין דער נייער פּעריאָדע ווערן אויפגענומען אלע אידישע קינדער, אויב זיי ווילן שרייבן אין אידישן ווארט